

A JÁRULEKALAP ÉS A SZOLGÁLTATÁSI ALAP ÖSSZEFÜGGÉSE AZ ELISMERT VÁLLALATI NYUGDÍJPÉNZTÁRAKNÁL

Az elismert vállalati nyugdíjpénztárak szolgáltatásainak meghatározását az 1928: XL. törvénycikk *elvileg és általában a nyugdíjpénztári* alapszabályoknak tartja fenn. Ebben a kérdésben igen fontos kikötést tartalmaz azonban az idézett törvénycikk 146. §-ának (5) bekezdése és – ezzel összhangban – a 6002/1928. N. M. M. számú rendelet 17. §-ának (1) bekezdése. Ezek szerint ugyanis a *teljes nyugdíj nem lehet kevesebb* a nyugdíjazás előtti utolsó összjavadalmazás 50%-ánál; e rendelkezés alkalmazásánál az összjavadalmazásnak az öregségi és rokkantsági biztosítási kötelezettség szempontjából irányadó mindenkori javadalmazási határösszeg kétszeresénél – vagyis jelenleg havi 800, illettőlég évi 19.600 pengőnél – magasabb része nem jön figyelembe. Az összjavadalmazásba be kell számítani: a fizetést, a lakbért, a remunerációt és az összes rendszeresített pótlékokat.

Az említett rendelkezések értelmében tehát az a tag, akit a nyugdíjpénztári alapszabályban meghatározott teljes szolgálati idő (általában 35-40 év) betöltése után nyugdíjaznak, az utoljára élvezett összjavadalmazásának 50%-át tevő nyugdíjra feltétlenül vagyis még abban az esetben is igényjogosult, ha közvetlenül nyugdíjazása előtt járulékalapja az összjavadalmazásának felénél kevesebb volt. Ilyen eset nem fordulhat elő azoknál a nyugdíjpénztáraknál, amelyeknél az alapszabály a járulékalapot az összjavadalmazás bizonyos hányadában állapítja meg. Ezek között ugyanis nincsen és kormányhatósági jóváhagyásra társadalmpolitikai szempontból nyilván nem is számíthatna olyan alapszabály, amely a járulékalapot az összjavadalmazás 50%-ánál kisebb mértékben állapítaná meg. Vannak azonban olyan nyugdíjpénztárak is, amelyeknél a járulékalap nem az összjavadalmazás vagy ennek meghatározott, de legalább 50%-a, hanem az alapszabály járulékalapként egyes illetményelemeket jelöl meg; pl. a törzsfizetést és a lakbért, vagy ezek együttes összegének bizonyos %-át. Ezeknél a nyugdíjpénztáraknál már könnyen előfordulhat, hogy a járulékalap kevesebb lesz az összjavadalmazás 50%-ánál. Különösen előfordulhat ez most, amikor a fizetés után jogszabály alapján pótlékokat is kell fizetni, amely pótlék az alkalmazott összjavadalmazásába beszámít. Az ilyen nyugdíjpénztáraknál tehát a tag teljes nyugdíja (összjavadalmazásának fele) több lehet, mint amilyen összeg (járulékalap) után a tag és a munkaadó a járulékokat fizették. Ez jogszerűség szempontjából nem látszik kifogásolhatónak. Nincsen ugyanis olyan jogszabály, amely kifejezetten úgy rendelkezne, hogy az összjavadalmazás 50%-ánál kevesebb a járulékalap sem lehet. Más eredményekre jutunk azonban, ha a kérdést a következményekre tekintettel pénzügyi s társadalmpolitikai szempontból vizsgáljuk.

A teljes nyugdíjra jogosultság megnyílása esetében a tag érdekét védi az előbb idézett törvényi rendelkezés. Összjavadalmazásának bármilyen kicsiny hányada után fizetett is a tag járulékokat, teljes nyugdíjként összjavadalmazásának felét meg kell kapnia. Ilyenkor a nyugdíjpénztárra, illettőlég a fenntartó vállalatra hátrányos következmény pénzügyi vonalon jelentkezik. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a tényleges járulékalap és az ismételt idézett törvényi rendelkezés szerint számítandó nyugdíjalap különbözete miatt járuléktartalékhiány keletkezik, amelynek fedezéséről gondoskodni kell. A teljes nyugdíj esetében tehát – amelyre való jogosultság elérése végeredményben is valamennyi tagnál feltételezhető – a járulékalap és a nyugdíjalap eltérése, s nevezetesen az előbbinek elégtelensége* a nyugdíjpénztár egyensúly-helyzetét zavaró, illettőlég a fenntartó vállalat anyagi terheit növelő tényezőként jelentkezik.

De nem közömbös a járulékalap s egyben rendszerint szolgáltatási alap (nyugdíjalap) mekkorasága abban az esetben sem, ha a tag nem teljes nyugdíjra szerez igényt. Ilyenkor a következmény a tagra – mondhatjuk: szociális vonalon – hátrányos, mert a különben is csupán rész-nyugdíjra jogosult tag még ilyen nyugdíjat is összjavadalmazásának csak bizonyos – esetleg: igen alacsony – töredékét tevő összeg után kaphat.

Az elmondottak annak az álláspontnak a helyességét támasztják alá, hogy mind pénzügyi, mind szociális szempontból célszerű és kívánatos a teljes nyugdíjra vonatkozó előlídezett rendelkezéseket már a járulékalap megállapításánál figyelembe venni, vagyis a járulékalapot úgy megállapítani, hogy az a tag számításba veendő mindenkori összjavadalmazásának 50%-ánál kevesebb ne lehessen.

Kozáky Zoltán